

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Географічний факультет

Кафедра землезнавства та геоморфології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛАНДШАФТНЕ ПЛАНУВАННЯ ТА ДИЗАЙН

для студентів

галузь знань	Е	Природничі науки, математика та статистика
спеціальність	Е4	Науки про Землю
освітній рівень	Магістр	
освітня програма	Ґрунтознавство, земельні ресурси та територіальне планування	
вид дисципліни	вибіркова	

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2026/2027
Семестр	3
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладач: **Погорільчук Наталія Михайлівна**, кандидат географічних наук, доцент кафедри землезнавства та геоморфології, доцент

Пролонговано:
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» ____ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» ____ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробник: Погорільчук Наталія Михайлівна, кандидат географічних наук, доцент кафедри землезнавства та геоморфології, доцент, кафедра землезнавства та геоморфології.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри землезнавства та геоморфології

(підпис)

Сергій БОРТНИК

(прізвище та ініціали)

Протокол № 15 від « 19 » серпня 2026 р.

Схвалено науково - методичною комісією географічного факультету

Протокол № 5 від «26» серпня 2026 року

Голова науково-методичної комісії

Наталія КОРОГОДА

26 серпня 2026 року

1. Мета дисципліни – формування системного розуміння теоретичних і прикладних засад ландшафтного дизайну, розвиток здатності до аналізу природної та просторової структури території, формування ландшафтно композиції та розроблення дизайнерських рішень із урахуванням природних умов, функціонального призначення території, екологічних вимог і принципів естетичної організації простору. Дисципліна має важливе значення для формування професійних компетентностей у галузі ґрунтознавства та управління земельними ресурсами, оскільки сприяє комплексному розумінню взаємозв'язків між ґрунтовим покривом, природними компонентами та просторовою організацією території, а також забезпечує засвоєння принципів збалансованого використання, охорони, відновлення та сталого управління земельними ресурсами.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни: немає.

3. Анотація навчальної дисципліни.

Дисципліна «Ландшафтне планування та дизайн» спрямована на поглиблення знань про принципи формування функціонально організованого, екологічно збалансованого та естетично виразного ландшафтного простору. Розглядаються взаємозв'язки між ландшафтним плануванням і дизайном, природними умовами території та характером її просторової організації. Особлива увага приділяється рельєфу, ґрунтам, водним об'єктам і рослинності як природній основі ландшафтних рішень.

Основний зміст дисципліни зосереджено на теорії та практиці ландшафтного дизайну: принципах і засобах композиції, формуванні просторових структур, використанні геопластики, рослинності, води, малих архітектурних форм, декоративних покриттів та інших елементів благоустрою. Розглядаються особливості їх функціонального, композиційного та естетичного поєднання.

У межах дисципліни формуються навички ландшафтного аналізу, розроблення дизайнерської концепції ландшафтних об'єктів з урахуванням їх функціонального призначення, природних умов, екологічних обмежень та сучасних принципів сталого розвитку територій.

Дисципліна «Ландшафтне планування та дизайн» є дисципліною вибору ОНП «Ґрунтознавство, земельні ресурси та територіальне планування» спеціалізації.

4. Завдання (навчальні цілі) – засвоїти теоретичні засади та основні принципи ландшафтного дизайну, оволодіти засобами формування ландшафтно композиції та набуті здатності застосовувати їх для розроблення функціональних, екологічно обґрунтованих і естетично виразних ландшафтних рішень, зокрема:

- сформувані системне розуміння теоретичних засад ландшафтного планування та дизайну, їх ролі у просторовій організації територій, раціональному природокористуванні та забезпеченні сталого розвитку;

- ознайомити з принципами та методами ландшафтного планування, оцінювання природних умов, ресурсів, екологічних обмежень і просторової структури території;

- сформувані вміння аналізувати ландшафтну структуру територій та встановлювати взаємозв'язки між рельєфом, ґрунтовим покривом, рослинністю, водними об'єктами, землекористуванням і характером антропогенного освоєння;

- навчити здійснювати функціональне зонування та просторову організацію території з урахуванням її природного потенціалу, екологічних обмежень, господарських потреб, рекреаційних можливостей і цілей розвитку;

- сформувати навички проектування ландшафтних рішень для різних типів територій із використанням принципів композиції, екологічної доцільності, функціональності, естетичної виразності та збереження природної структури;

- навчити оцінювати екологічні наслідки планувальних і дизайнерських рішень, визначати ризики деградації земель і ландшафтів та обґрунтовувати заходи щодо їх охорони, відновлення й адаптації до змін довкілля;

- сформувати здатність розробляти практичні пропозиції щодо організації та благоустрою територій, поєднуючи природоохоронні, соціальні, естетичні та господарські інтереси;

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Теоретичні засади, основні поняття та принципи ландшафтного планування і дизайну;	лекція	Контрольні роботи у тестовій формі, залік	до 5%
1.2	принципи та закономірності формування ландшафтної композиції і просторової організації ландшафтних об'єктів;	лекція, практичне заняття		до 5%
1.3	основні природні та антропогенні компоненти ландшафтного дизайну, їх функціональні, композиційні та естетичні властивості;	лекція, практичне заняття		до 3%
1.4	особливості використання рельєфу, геопластики, ґрунтів і водних елементів у формуванні ландшафтних просторів;	лекція, практичне заняття		до 5%
1.5	принципи використання рослинності як основного засобу формування просторової та декоративної структури ландшафту;	лекція		до 2%
1.6	основні види та засоби благоустрою ландшафтних об'єктів (малі архітектурні форми, покриття, освітлення, водні пристрої тощо) та принципи їх композиційного поєднання.	лекція, практичне заняття		до 15%
2.1	Аналізувати природні особливості території та визначати їх значення для формування ландшафтного рішення;	лекції, практичне заняття	Оцінювання практичних робіт, завдань самостійної роботи	до 10%
2.2	застосовувати принципи і засоби ландшафтної композиції для організації та художнього оформлення простору;	практичне заняття, самостійна робота		до 9%
2.3	розробляти функціонально-просторові та композиційні рішення ландшафтних об'єктів з урахуванням їх призначення та природних умов;	лекції, практичне заняття		до 9%
2.4	здійснювати добір і композиційне поєднання рослин, матеріалів та елементів благоустрою відповідно до функціональних, екологічних та естетичних вимог;	практичне заняття		до 8%
2.5	розробляти концептуальні рішення ландшафтного дизайну і представляти їх у відповідній графічній та текстовій формі.	практичне заняття, самостійна робота		до 9%

3	Аргументовано презентувати та обговорювати концептуальні й проєктні рішення у сфері ландшафтного дизайну, взаємодіяти з фахівцями суміжних галузей під час їх розроблення та оцінювання.	практичне заняття	Оцінювання практичних робіт, завдань самостійної роботи	до 10%
4.	Самостійно приймати обґрунтовані рішення щодо формування ландшафтних об'єктів, оцінювати їх функціональні, екологічні та естетичні наслідки та нести відповідальність за результати професійної діяльності.	практичне заняття		до 10%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код) Результати навчання (назва)	1.						2.					3	4
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5		
Знати теоретичні засади, принципи та методи ландшафтного планування і дизайну, особливості просторової організації територій та підходи до врахування природних і антропогенних чинників.	+	+	+	+	+	+						+	+
Уміти аналізувати ландшафтну структуру території, оцінювати природні ресурси, ґрунтові умови, екологічні обмеження та характер землекористування для обґрунтування напрямів її функціональної організації.							+	+	+	+	+	+	+
Уміти розробляти ландшафтно-планувальні та дизайнерські рішення для різних типів територій із використанням картографічних і геоінформаційних матеріалів, принципів функціональності, екологічної доцільності та естетичної виразності							+	+	+	+	+	+	+
Уміти оцінювати екологічні та функціональні наслідки запропонованих рішень, обґрунтовувати заходи щодо раціонального використання, охорони та відновлення ландшафтів і земель та представляти результати у текстовій, картографічній і графічній формах.	+	+	+	+	+	+						+	+

7. Схема формування оцінки: Заняття проводяться у вигляді лекцій та практичних. Оцінювання здійснюється впродовж семестру усіх видів робіт, включаючи і самостійну роботу.

Завершується дисципліна заліком.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

- результати навчання – 1 (знання) – до 35%;
- результати навчання – 2 (вміння) - до 45%;
- результати навчання – 3 (комунікація) - до 10%;
- результати навчання – 4 (автономність та відповідальність) - до 10%.

7.1. Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:** рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами виконаних практичних, самостійних та контрольних робіт.

Оцінювання за формами контролю:

	Розподіл балів	
	Min. – 60 балів	Max. – 100 балів
Практичні роботи	«10» x 6 = 60	«6» x 6 = 36
Самостійні роботи	«10» x 2 = 20	«6» x 2 = 12
Контрольні роботи	«10» x 2 = 20	«6» x 2 = 12

«1» – мінімальна/максимальна оцінку, яку може отримати студент.

1 – мінімальна/максимальна залікова кількість робіт чи завдань

- умови отримання заліку.** Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж розрахунковий мінімум (60 балів) обов'язково є перездача тих видів робіт, за які вони отримали оцінку, нижчу за допустимий мінімум.

7.2. Організація оцінювання. Захист практичних робіт здійснюється на наступному занятті після виконання роботи або в межах установленого викладачем дедлайну. Завдання самостійної роботи захищаються в межах встановленого дедлайну. Контрольні роботи проводяться двічі на семестр (після вивчення тем 3 та 7). Студенти, які отримали за контрольну меншу за мінімально передбачену кількість балів, перескладають їх.

Загалом, формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка», введеного в дію наказом № 170-32 від 11 квітня 2022 року.

7.3. Шкала відповідності оцінки

Зараховано / Passed	60-100 балів
Не зараховано / Fail	0-59 балів

7.4. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність. Виконання всіх навчальних і контрольних завдань здійснюється з дотриманням Хартії академічної доброчесності та чинних положень Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Під час реалізації освітнього компонента дотримуються принципи академічної доброчесності, зокрема принцип нетерпимості (нульової толерантності) до будь-яких проявів її порушення, відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність» та внутрішніх актів Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Запозичення, використання даних, ідей, текстів, зображень, цифрових матеріалів та інших результатів мають бути належно атрибутовані. Порушення академічної доброчесності розглядаються відповідно до університетських процедур.

Використання штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту можуть використовуватися лише у випадках і межах, визначених завданням та чинним Положенням про використання штучного інтелекту при реалізації освітніх програм у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. Здобувач освіти несе відповідальність за достовірність, коректність, оригінальність і академічну доброчесність поданого результату та, якщо це передбачено завданням або політикою Університету, зазначає факт, інструмент і мету використання ШІ. Використання ШІ під час індивідуальних контрольних заходів дозволяється лише за прямим дозволом викладача. Використання генеративного штучного інтелекту не допускається під час контрольних заходів (проміжний та підсумковий контроль).

Визнання результатів неформальної та/або інформальної освіти. Результати навчання, здобуті в неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути подані до визнання у встановленому Університетом порядку за умови їх відповідності результатам навчання цієї дисципліни та наявності підтвердних матеріалів.

8. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план занять

№ п/п	Назви тем	Кількість годин		
		лекції	практичні	с/р
1	Тема 1. Ландшафтний дизайн у системі організації та освоєння території. Поняття і завдання ландшафтного дизайну. Співвідношення ландшафтного планування, ландшафтно-організації території, ландшафтно-архітектури та дизайну. Природна основа і функціональні передумови дизайну.	2	-	6
2	Тема 2. Природно-просторова основа ландшафтного дизайну. Рельєф, ґрунти, водні об'єкти, рослинність та інші компоненти ландшафту як основа дизайнерських рішень. Ландшафтний аналіз території. Врахування природних умов і обмежень під час формування дизайнерської концепції.	2	2	6
3	<i>Самостійна робота. Оцінювання природної основи ландшафтного дизайну</i>			10
4	Тема 3. Основи ландшафтно-композиції Композиційний центр, композиційні осі, масштаб, пропорції, ритм, симетрія й асиметрія, контраст і нюанс, домінанта, рівновага, перспектива та просторові зв'язки.	2	4	6
5	<i>Самостійна робота. Ландшафтно-композиційний аналіз об'єкта.</i>			10
7	Тема 4. Рельєф і геопластика в ландшафтному дизайні. Рельєф як засіб організації простору. Вертикальне планування, геопластика, терасування, формування схилів і мікрорельєфу. Взаємозв'язок рельєфу, водовідведення та композиції.	2	2	6
8	Тема 5. Рослинність у ландшафтній композиції.	2	2	6

	Рослинність як основний композиційний і функціональний засіб. Просторові типи насаджень, рослинні угруповання, солітери, групи, масиви, живоплоти. Форма, колір, фактура, сезонна динаміка та екологічний добір рослин.			
9	Тема 6. Вода, малі архітектурні форми та елементи благоустрою в дизайні. Водні пристрої, декоративні покриття, малі архітектурні форми, освітлення, декоративні конструкції. Їх функціональне та композиційне поєднання з природними компонентами.	2	2	6
10	Тема 7. Проектування ландшафтних об'єктів Передпроектний аналіз, формування дизайнерської концепції, функціональне і композиційне рішення, підбір матеріалів та рослин, графічне оформлення і презентація ландшафтного проєкту.	2	2	6
	ВСЬОГО	14	14	62

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекцій – 14 год.

Семінарські заняття - 14 год.

Самостійна робота – 62 год.

9. Рекомендована література:

Основна:

1. Кучерявий В. П. Ландшафтна архітектура : підручник. Львів : Новий Світ-2000, 2020. 521 с.
2. Гнатюк Л. Р., Косик О. І., Трошкіна О. А. Ландшафтна архітектура: дизайн та озеленення : підручник. Одеса : Олді+, 2025. 742 с.
3. Бойко Т. О., Бойко П. М. Довідник ландшафтного дизайнера : навчальний посібник. Одеса : Олді+, 2024. 212 с.
4. Крижановська Н. Я., Основи ландшафтної архітектури та дизайну : підручник / Н. Я. Крижановська, М. А. Вотінов, О. В. Смірнова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 348 с.
5. Кучерявий В. П., Кучерявий В. С. Озеленення населених місць : підручник. Львів : Новий Світ-2000, 2020. 666 с.
6. Ландшафтний дизайн урбанізованого середовища : тематичний науково-аналітичний огляд інформаційних джерел / Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, Наук. б-ка ім. М. Максимовича, Інформ.-бібліогр. від. ; [упоряд. Н. В. Кошлякова ; за заг. ред. І. І. Тіщенко]. Київ, 2023. – 37 с.
7. Шепелюк М. О., Андреєва В. В. Ш 48 Ландшафтна архітектура: Методичні рекомендації до виконання практичних робіт. Луцьк: 2019. 50 с.

Додаткова:

1. Матвійчук В. Л., Піхало О., Міндер В., Сидоренко І. О. (2021). Геопластика рельєфу як засіб формування сприйняття ландшафтних композицій на прикладі Печерського ландшафтного парку у місті Києві. *Український журнал лісівництва та деревинознавства*. 12(4). С. 41–49. DOI: 10.31548/forest2021.04.004
2. Усенко Є. В., Новік Г. В. (2022). Стилi ландшафтного дизайну: найвiдомiшi напрямки. *Теорiя та практика дизайну*, 26. DOI: 10.32782/2415-8151.2022.26.33.

3. Косик О. І., Павленко А. А. (2022). Озеленення балконів у міських просторах України та Німеччини. *Теорія та практика дизайну*, 26. DOI: 10.32782/2415-8151.2022.26.31.
4. Швець І., Рибалко Ю., Тернопольська Я. (2022). Штамбові деревно-чагарникові рослини в ландшафтному дизайні міста Києва: сучасний стан і перспективи використання. *Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну*, 5(2). DOI: 10.31866/2617-7951.5.2.2022.266922.
5. Рожко Є. А., Косик О. І. (2023). Ландшафтний дизайн – екологічно-оздоровчий компонент сучасності. *Теорія та практика дизайну*, 27. С. 213–220. DOI: 10.32782/2415-8151.2023.27.27.
6. Троценко Г. (2023). Пленерна скульптура як елемент ландшафтного дизайну на Вінниччині кінця XX – початку XXI ст. *Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну*, 6(2). С. 311–326. DOI: 10.31866/2617-7951.6.2.2023.292155.
7. Малік Т. В., Пащенко Г. В., Вітт Л. М. (2024). Інклюзивність у формуванні ландшафту для рівноправного освітнього середовища. *Теорія та практика дизайну*, 31. С. 115–123. DOI: 10.32782/2415-8151.2024.31.13.
8. Малік Т. В., Пащенко Г. В., Житник К. С. (2024). Дизайн-концепція ландшафтного простору відновлюваних територій на прикладі житлового кварталу в м. Гостомель Київської області за допомогою 3D-інструментів. *Теорія та практика дизайну*, 34. С. 517–523. DOI: 10.32782/2415-8151.2024.34.56.
9. Сахновська М. В., Гнатюк Л. Р. (2025). Вертикальні сади: майбутнє урбаністичного озеленення. *Теорія та практика дизайну*, 35. DOI: 10.32782/2415-8151.2025.35.60.)
10. Алауї Дуаа А. Е. Е. (2025). Ландшафтний дизайн в міському середовищі Марокко: клімат, культура, політика. *Містобудування та територіальне планування*, 88. С. 69–80. DOI: 10.32347/2076-815x.2025.88.69-80 .
11. Галушко В. О., Риндюк С. В., Ліньов С. Л. (2026). Ландшафтний дизайн як інструмент регенерації депресивних міських територій. *Сучасні технології, матеріали і конструкції в будівництві*. DOI: 10.31649/2311-1429-2026-1-151-158 .
12. Гончарик А. (2026). Принципи формування середовища внутрішнього двору (патіо) засобами ландшафтного дизайну в блокованій житловій забудові. *Вісник Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури*, 5. С. 39–46. DOI: 10.32782/naoma-bulletin-2026-5-4.